

Carrerada de Begues

Olesa de Bonesvalls

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: De coll de Garró a Begues seguint la carretera.

Coordenades:

Latitud: 41.34998
Longitud: 1.80446
UTM Est (X): 399986
UTM Nord (Y): 4578299

Classificació

Número de fitxa 08146 - 46
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Medieval
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Força malmesa; llaurada, embrossada i asfaltada en la seva major part.
Protecció Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Llei 3/1995, de 23 de març, de vies pecuàries.
Accés Obert
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Generalitat de Catalunya. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dv., 21/10/2005 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía, OPC
Data de la darrera revisió: dv., 06/03/2026 - 13:12

Descripció

La carrerada seguia part de l'antic recorregut del camí Ral de Barcelona per Sant Climent de Llobregat i Begues fins a Vilafranca, amb parada al Hospital d'Olesa. Després passava per can Parellada (mas Vallès al segle XVI), travessava el fondo de can Malet i s'enfilava vora el mas Cortvell per a seguir cap a la Gavarra.

La zona de coll de Garró, al terme d'Olesa de Bonesvalls, era una important cruïlla de carrerades on també fa cap la carrerada de la Cerdanya que, de les Gunyoles, es dirigeix per la riera dels Pelagons fins a Cantallops. El camí discorre des d'aquest punt fins a Olesa de Bonesvalls sempre per la dreta de l'actual carretera. Des de la riera dels Pelagons, surt del terme d'Avinyonet pel Còdol de Garró, i va a trobar la bassa de la Gavarra, seguint el seu trajecte afectat per la carretera baixa per darrere del Mas Cort Vell travessa el fondo de cal Malet entre vinyes i s'enfila pel bosc de la Rovira, passa i entra en mig d'unes vinyes que l'han llaurat i esborrat. A partir d'aquí segueix per sota de cal Joan, i passant per can Parellada, davalla pel pou de la Plana fins arribar al carrer del Fitó i l'Hospital de Cervelló. Des de l'Hospital segueix cap a Begues pel camí ral, segueix majorditàriament pel costat dret de la carretera, fins entrar al terme per la Cadira de Sant Cristòfol.

Entre el mas la Gavarra i la carretera hi ha la bassa de la Gavarra, que era lloc d'aturada i abeurada pel bestiar que passava per la carrerada. Aquest era un punt de confluència de camins ramaders. L'Hospital d'Olesa de Bonesvalls era un lloc de parada.

Observacions:

Els camins ramaders o carrerades són camins de domini públic (com els rius i torrents, costes i carreteres) per on el bestiar té dret de pas. Tenen un paper molt important en la gestió del territori. Posseeixen un gran valor cultural i històric i poden esdevenir instruments urbanístics de primer ordre a l'hora de mantenir oberts corredors naturals i ecològics.

La unitat formada pel Penedès, Garraf i Camp de Tarragona és, juntament amb el Vallès i l'Empordà, una de les tres grans zones d'hivernada de la transhumància de la Catalunya central i oriental. Els ramats que hivernaven en aquestes zones pujaven a passar l'estiu en algun punt de l'arc de muntanyes que tanquen les comarques del Solsonès, Berguedà i el Ripollès pel Nord i, alguns, tramuntaven aquest arc i entraven a la Cerdanya. Els ramats que sortien del Penedès i del Garraf per anar als Pirineus tenien diversos camins els quals els permetien anar a trobar la carrerada de Solsona, la de Berga o la de la Cerdanya, la qual es desdoblava en dues branques importants, la de l'Alt Berguedà i la del Ripollès (Miralles, 1999). Acostumen a ser camins elevats, camins de carena, d'aquesta forma s'eludeixen les sinuositats dels barrancs i el camí transcorre més dret, es troba pastura, s'eviten conflictes amb els agricultors i, sovint, en ser partions de municipis, els possibles perjudicis que pugui ocasionar el ramat queden més repartits. La seva amplada oscil·la entre els 10 i els 60 metres segons el tram, encara que en molts casos hagin pogut ser inferiors als 10 metres i, en alguns, superiors als 60. Generalment, els ramats que hi passaven no arribaven als 200 caps de bestiar, però a l'hora de fer la transhumància feien servir l'antiga estratègia -molt comú al Pirineu- de baixar el ramat en societat, és a dir, barrejant tres o quatre ramats per tal d'estalviar esforços i costos. En arribar a les contrades del Penedès, feien la tria dels seus animals i llavors cada pastor anava amb el seu ramat, fins la casa on havia llogat les herbes per a l'hivern. La transhumància tenia unes dates tradicionals prefixades: baixaven a la tardor, per Tots Sants, abans de les grans nevades hivernals i pujaven a la primavera, els darrers dies d'abril, coincidint amb la fosa de les neus a l'alta muntanya. La durada d'aquests desplaçaments era d'entre 10 i 15 dies, depenent de la ruta escollida i de les condicions climatològiques. Normalment, els pastors acostumaven a fer la fi de la jornada sempre al mateix lloc,

en un eixamplament de la carrerada, anomenat parador o returada, on hi passaven la nit al ras al costat de les ovelles, o bé utilitzaven algun dels corrals que hi havia al peu del camí. Al llarg de la carrerada, hi ha diversos eixamplaments o paradors -els amorriadors, returades, remuntes, o mosqueres- on els animals poden amorriar-se i descansar fins a tres dies. Alguns d'ells són lloc de barreja, on diversos ramaders ajunten els seus ramats en una sola gran ramada que va a muntanya, o llocs de tria, quan cal separar les ovelles pròpies del conjunt de la gran ramada estival.

Correspon al Govern de la Generalitat de Catalunya el desenvolupament reglamentari, així com l'execució de totes les actuacions en matèria dels camins ramaders, concretament a través del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Els camins són imprescriptibles, és a dir, que han de conservar sempre la seva condició de camí ramader. Junt al camí ramader també s'han de protegir els elements que formen part, com pletes, abeuradors, llocs de parada.

Aquest camí no té ús ramader en l'actualitat.

Història

Aquesta carrerada va ser un camí important, segueix part del traçat del camí ral de Barcelona per Gavà i Begues, cap a Vilafranca. El mateix camí Ral és el camí de Sant Jaume de Galícia que tenia parada a l'Hospital d'Olesa i que seguia per Vilafranca cap a la Llacuna i d'aquí amunt. És la gran carrerada que des del Pirineu, per Terrassa, Molins de Rei i Torrelles de Llobregat, arribava a Begues, és la porta d'entrada al Garraf i al Penedès. La carrerada i el camí Ral segueixen molts trams en que són el mateix camí.

Sembla que al Massís del Garraf la transhumància estacional fou practicada ja al segle XI, cent anys abans que la impulsessin el grans monestirs cistercencs de Santes Creus i Poblet. Precisament la primera notícia històrica d'una via pecuària a Catalunya és del 1055, en un document de donació del veí nucli de l'Arboçar (Avinyonet), que esmenta entre els seus límits la via pecuària (Altisent, 1993, doc. 10); la carrerada enllaçaria amb l'important camí que, procedent de Calaf, travessava la plana penedesenca en direcció Begues.

Bibliografia

ALTISENT, Agustí (1993). Diplomatarí de Santa Maria de Poblet, I (960-1177). Abadia de Poblet-Generalitat de Catalunya, Barcelona. ROVIRA, Joan;

MIRALLES, Ferran (1999). Camins de transhumància al Penedès i al Garraf. Barcelona. Associació d'Amics dels camins ramaders.

— Camí ral - - - Carrerada — Camí vell d'Olesa a Vilafranca

